

28.11.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi
milja.tiainen@stm.fi

ASIA LPY:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi STM/3386/2018

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Lääkäripalveluyritykset ry:n (LPY) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Ministeriö järjesti asiasta kuulemistilaisuuden 20.11.2018.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että sairausvakuutuslain perusteella maksettavat ensihoito- ja siirtokuljetusten korvaukset lakkautettaisiin vuoden 2021 alusta ja yksityisistä terveystalveista maksettavat hoito- ja tutkimuskorvaukset lakkautettaisiin vuoden 2023 alusta. Lakkautettavia korvauksia vastaava rahoitus osoitettaisiin valtion varoista maakuntien rahoitukseen. Esitys liittyy sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen ja on osa terveydenhuollon monikanavaisen rahoituksen yksinkertaistamista.

LPY kiittää tilaisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Taustaa LPY:n lausunnolle

LPY keskittyy tässä lausunnossa yksityisistä terveystalveista maksettaviin hoito- ja tutkimuskorvauksiin (sava-korvaukset), joita esitetään lakkautettavaksi vuoden 2023 alusta. Kyseisiä korvauksia ei ole korotettu vuoden 1989 jälkeen, lukuun ottamatta suun terveydenhuollosta maksettavia korvauksia. Tällä vuosikymmenellä hoidosta ja tutkimuksista maksettavat korvaukset ovat erilaisista päätöksistä johtuen laskeneet merkittävästi. Edellä mainitusta syystä sava-korvaukset ovat jääneet pahasti jälkeen kustannuskehityksestä. Tämä on johtanut siihen, että yksityisen palveluntuottajan valinnan omavastuuosuudet ovat kasvaneet moninkertaiseksi.

Nykyiset sava-korvaukset eivät ole enää vuosiin täyttäneet alkuperäisen lainsäädännön tavoitteita. Tämä on aiheuttanut eriarvoisuutta, koska pieni- ja keskituloisille yksityisen terveydenhoidon valinta ei ole enää todellinen vaihtoehto. Aidon valinnanmahdollisuuden ja palveluiden saatavuuden turvataksaan entistä useammat kansalaiset ovat hankkineet yksityisiä terveystalveita. Niiden ottaminen ei kuitenkaan ole kaikille mahdollista.

LPY ymmärtää ja hyväksyy lakiesityksen tavoitteet

Ymmärrämme, että lausunnolla oleva lakiesitys liittyy valmisteilla olevaan sote-uudistukseen. Monikanavarahoituksen yksinkertaistaminen on yksi keino saavuttaa uudistuksen tavoitteet. Hyväksymme periaatteen, että sava-korvaukset voidaan lakkauttaa, kun niiden tilalle tulee rahoitusjärjestelmä, joka turvaa kansalaisille vähintään yhtä hyvän valinnanmahdollisuuden kuin sava-lainsäädäntö alkuperäisine tavoitteineen.

28.11.2018

Sote-uudistukseen liittyvä lainsäädäntö on vasta eduskunnan käsittelyssä ja sen on tarkoitus tulla voimaan hoidon ja tutkimusten sava-korvauksiin liittyen vasta vuonna 2023.

Hyvä taustatyö – johtopäätökset jäävät vajaaksi

Lakiesityksen taustatyöt on tehty hyvin. Niissä selvitetään sekä esityksen tausta että sava-rahoituksen nykyinen tilanne. Valitettavasti johtopäätökset taustamateriaalista jäävät kesken-eräisiksi. Toisaalta tässä vaiheessa on vaikea arvioida, miten uuteen rahoitusjärjestelmään siirtyminen vaikuttaa kansalaisten käyttäytymiseen.

Uutta valinnanvapausjärjestelmää on testattu vasta vähän aikaa ja nykyisen palvelusetelilainsäädännön puitteissa. Näistäkään kokeiluista ei ole vielä käytettävissä riittävästi analysoitua tietoa. Sote-lainsäädännön viivästymisen takia uuden sote-mallin mukaiset pilottihankkeet eivät ole vielä edes käynnistyneet.

Lakiesityksen yleisperusteluissa tehdään kovin yksioikoisia päätelmiä siitä, kuinka kansalaiset käyttäytyvät jatkossa. Oletuksena esimerkiksi on, että valtaosa kansalaisista jatkaisi edelleen yksityisten terveyspalveluiden käyttäjinä – ja samalla ilmeisesti oletetaan, että he rahoittavat poistuvan sava-korvauksen osuuden yksityisillä terveysvakuutuksilla. Tähän luottaminen ei luo edellytyksiä kansalaisten yhdenvertaisuuden parantumiselle – päinvastoin.

Rahoitusta puuttuu satoja miljoonia

Vuonna 2017 sava-korvauksia maksettiin hoidosta ja tutkimuksista noin 150 miljoonaa euroa. Näistä hoidoista kansalaiset maksoivat omavastuuosuutena 850 miljoonaa euroa. Hoidoista laskutettiin siten yhteensä miljardi euroa. Jos oletetaan, että sote-uudistuksen myötä palveluntuottajien välisen kilpailun kiristyminen ja hoitoprosessien tehostuminen mahdollistavat sava-korvattavien hoitojen kustannusten laskun 30 prosentilla, jää rahoitusta puuttumaan 550 miljoonaa euroa.

Rahoitusvaje todentuu selvimmin suun terveydenhuollossa, jossa etähoitojen mahdollisuudet ovat rajalliset – eikä vakuutus tuotteita ole. Millä perusteella voidaan olettaa, että nykyisin julkisille palveluntuottajille suuntautuva rahoitus riittäisi kattamaan myös yksityisellä sektorilla tehdyt hoidot? Täytyy muistaa, että yksityisellä sektorilla tuotetaan noin puolet aikuisväestön suun terveydenhuollon palveluista.

Yhteenvedona LPY esittää

Kaikkeen edellä mainittuun viitaten lausunnolla olevan lakiesityksen antaminen tämän vaalikauden aikana ei ole perusteltua. Mielestämme lakiesitys pitää palauttaa huolelliseen jatkovalmisteluun.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,
Ismo Partanen
toiminnanjohtaja